

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br.139

31.8.2023.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 138. sednice Komisije za žalbe, održane 31.8.2023. godine u 18 sati u Pres centru UNS-a.

Prisutni članovi Komisije: Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Nadežda Budimović, Vlado Mareš, Dragan Đorđević, Vida Petrović Škero, Tamara Skrozza, Jelena Petković, Filip Švarn i Zlatko Čobović

Odsutni članovi Komisije: Snežana Anderjević

Ostali prisutni: Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Sanja Pavlović i Milena Vasić, novoizabrani članovi Komisije za žalbe, Marko Dragoslavić i Anđelija Stojković iz „Foneta“, Una Grekulović i Sonja Živković iz „Cenzolovke“, Aleksandar Vukajlović sa portala „E-sigurnost“ i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

- 1.Razmatranje žalbe Damira Agovića na tekst objavljen na portalu „GM Press“
- 2.Razmatranje žalbe Zlatka Čobovića zbog tekstova objavljenih na portalima „Objektiv.rs“ i „Hypetv“
- 3.Razmatranje žalbe SBB d.o.o. zbog teksta objavljenog na portalu „TeleSrbija“

Na početku sednice predsedavajuća je saopštila da sednici prisustvuju Ana Martinoli, Sanja Pavlović, Milena Vasić i Rodoljub Šabić, koji će od narednog meseca biti članovi Komisije za žalbe, umesto Snežane Andrejević, Vide Petrović Škero, Dragana Đorđevića i Vlada Maraša, kojima ističe mandat.

1. Damir Agović, jedan od organizatora građanskih protesta u Gornjem Milanovcu, podneo je žalbu, verujući da je, suprotno Kodeksu, objavljeno navodno reagovanje udruženja koje ne postoji, kao i da su prekršene odredbe Kodeksa koje zabranjuju diskriminaciju, u ovom slučaju na osnovu porekla. Tamara Skrozza je u toku rasprave, predložila da se Komisija izjasni i o tome da li je prekršena i tačka 2 poglavlja II, po kojoj politički i ekonomski interesi izdavača ne smeju da utiču na uređivačku politiku na način koji bi za posledicu imao netačno, neobjektivno, nepotpuno i neblagovremeno informisanje javnosti, jer je saopštenje takvo da bi ga objavio samo neko ko zastupa određenu političku opciju. Svaki politički neutralan urednik bi ga odbacio. Jelena Petković se saglasila sa ovim, dodajući da je redakcija objavila saopštenje bez ikakve ograde ili objašnjenja. Naglasila je da mediji nisu dužni da

objavljaju bilo čija saopštenja i da, kada su već odlučili da to urade, bilo je logično da čitaocima objasne o kakvom udruženju je reč, jer nije bitno da li je ono registrovano ili nije, već zašto redakcija nema „ogradu“ u odnosu na ono što su saopštili. Jelka Jovanović je, nasuprot ovome, rekla da udruženja građana „ne moraju nikome da se pravdaju“, te da ne vidi nikakav prekršaj Kodeksa u tome što je saopštenje objavljeno. Olivera Milošević je ukazala da je, osim predložene tačke 4 poglavlja V Kodeksa, po njenom mišljenju, prekršena i tačka 1 poglavlja IV, koja se takođe odnosi na zabranu diskriminacije, tačnije smernica dva po kojoj je novinarska profesija nespojiva sa širenjem bilo koje vrste stereotipa. Rekla je, međutim, i da nije saglasna sa Tamarom u vezi sa političkim interesima izdavača, jer Komisija niti ima dovoljno informacija o tome, niti je njen posao da utvrđuje koji je motiv redakcije bio da objavi saopštenje. Dodala je da mogu da postoje i neformalna udruženja koja imaju veći uticaj od formalnih. Filip Švarm se sagalasio sa Skrozom, tvrdeći da nijedna profesionalna redakcija ne bi objavila ovakvo saopštenje, ta odluka je politički „stejtment“ redakcije i njeno političko svrstavanje. Rekao je da ne znamo da li to udruženje zaista postoji ili ne, ali ako redakcija objavi saopštenje kojim se širi govor mržnje, to sakrivanje ili formalne ili neformalne organizacije je čini saučesnikom. Olivera Milošević je naglasila da ona, da je urednik, ne bi objavila ovakvo saopštenje, ali da Komisija ipak ne može znati da li je u pitanju politički motiv. Tamara Skrozza je pojasnila da je u ovom slučaju udruženje potpuno nebitno, kao i šta je bio njihov motiv da se oglase, važna je urednička odluka i selekcija koju je urednik napravio, koja je bila vrlo politički obojena. Nakon diskusije, Komisija je glasala o svakoj od predloženih tačaka Kodeksa, pa je za odluku da je prekršena tačka 4 poglavlja V glasalo devet članova Komisija, dok je jedna članica bila protiv, za odluku da je prekršena tačka 1 poglavlja IV bilo je osam članova, dok su dva bila protiv. Sa istim brojem glasova za i protiv doneta je i odluka da je prekršena tačka 2 poglavlja II.

2. Član Komisije za žalbe Zlatko Čobović podneo je žalbu zbog tekstova objavljenih na dva portala u kojima se tvrdi da je maloletni ubica iz škole Vladislav Ribnikar pokušao da pobegne, što je saopštenjem demantovao MUP. Zlatko Čobović bio je izuzet iz rasprave i odlučivanja o ovoj žalbi. Jelka Jovanović je ocenila da su tekstovima prekršene sve tačke Kodeksa koje su navedene u žalbi. Podsetila je da je Komisija već odlučivala više puta tekstovima koji se odnose na ovu tragediju o kojoj je, nažalost, gotovo sve što je objavljeno – objavljeno suprotno Kodeksu novinara. Olivera Milošević je predložila da se Komisija izjasni i o prekršaju tačke 8 poglavlja IV, koja zabranjuje novinarima da među ljude unose neopravdan strah, te da se to sigurno dogodilo jer se infomacija odnosi na masovnog ubicu zbog koga su svi u strahu. Dragan Đorđević se saglasio sa ovim, dodajući da ima utisak da je ova lažna vest i plasirana sa ciljem da izazove strah kod čitalaca. Nadežda Budimović je istakla i da je reč o pokušaju da se i dalje medijski profitira na stravičnom zločinu. Objavljena je infomacija koja to zapravo i nije, već trač, kako bi se i dalje manipulisalo i profitiralo na tome. Filip Švarm je ukazao i na to da formalno nije prekršena tačka 3 poglavlja I, koja obavezuje novinara da navede izvor, ali da je duh Kodeksa prekršen time što je kao izvor naveden „Informer“. Istakao je da se tabloidi i razni opskurni mediji često pozivaju jedni na druge i da to „majka fejk njuz novinarstva“ i da Komisija, nažalost, o ovome ne može da se izjasni. Vida Petrović Škero je navela da je u ovom slučaju reč o toliko grubom kršenju Kodeksa da „je mučno i govoriti o tome“. „Informer“ je objavio lažnu infomaciju, pa uklonito, a ovi portali su to preneli i nisu uopšte reagovali ni na to što je MUP saopštenjem demantovao „Infomerova“ saznanja. Upitala je da li se ti novinari u urednici ikada zapitaju kako se osećaju roditelji ubijene dece ili deca koja su bila na spisku ubice kada ovako nešto pročitaju i da li mediji najavljuju da će on ponovo da ubije. Naglasila je da je reč o toliko

grubim prekršajima da bi o tome trebalo da razmišljaju i oni koji se bave pravom medija da obavljaju taj posao. Članovi Komisije su potom jednoglasno odlučili da su oba medija prekršila tačke 1, 2 i 4 poglavlja I, tačke 1 i 2 poglavlja V i tačku 8 poglavlja VI. Vida Petrović Škero je potom zahvalila Zlatku Čoboviću koji najredovnije od svih članova Komisije podnosi žalbe, jer je pomogao da se ukaže na drastične prekršaje u mnogim situacijama u kojima se nije moglo očekivati da će se žaliti ljudi koji su povređeni tim tekstovima.

3. U žalbi kompanije SBB navedeno je da je objavljeno pet netačnih, nepotpunih i manipulativnih informacija, koje se u suštini odnose na to da li su njihovi Opšti uslovi u skladu sa novim Zakonom o elektronskim komunikacijama. Portal je, kako su istakli, objavio informacije koje nisu prethodno proverili, nisu kontaktirali SBB, ni druge izvore, niti su čitaocima predložili svoje poslovne odnose sa konkurentom SBB. Žalilac nije bio zadovoljan time što je objavljen odgovor i ostao je pri zahtevu da se o žalbi izjasni Komisija. Jelka Jovanović je rekla da za tri godine, koliko je članica Komisije, nije bilo komplikovanijeg slučaja, te da se slučaj većim delom ne odnosi na ono što je predmet odlučivanja Komisije, ali da je saglasna sa tvrdnjom žalioca da bi na neke portale trebalo obratiti pažnju. Tamara Skrozza je rekla da će ostati uzdržana prilikom glasanja, jer misli da ono što je navedeno i u žalbi i u odgovoru na žalbu nije tema za Savet za štampu i nije ni trebalo da se nađe pred Komisijom. Podnosilac žalbe verovatno, objasnila je, ima neke svoje razloge zašto se obratio Savetu, ali u ovom slučaju nije reč o novinarskoj pažnji, već je glavno pitanje da li je ono što je objavljeno istinito, a Komisija nije kvalifikovana da to utvrdi. To je posao za RATEL ili za sud. Sam tekst, kako je ocenila, nije klasičan novinarski tekst i teško je uopšte govoriti o tome da li su poštovani novinarski standardi. Nadežda Budimović je, ipak, mislila da jeste reč o informativnom sadržaju i da SBB jeste imao pravo da se žali, ali da njihovi navodi „ne ulivaju poverenje“ i da sve ide u prilog tome da je tekst solidno napisan. Dodala je da Komisija ne može da utvrdi istinitost i da je možda jedina zamerka da nije bilo druge strane, ali naknadno je objavljen odgovor. Zlatko Čobović je rekao da tekst nije napisan sa dovoljno pažnje, ali da je saglasan sa Tamarom da Komisija ne može da zna da li je to što je objavljeno istinito ili nije. Rekao je i da nema dokaza o poslovnoj povezanosti portala sa konkurencijom SBB-a i da Komisija ne treba time ni da se bavi. Filip Švarc je smatrao da je tu poslovnu povezanost trebalo da dokaže žalilac i da nije na članovima Komisije da to utvrđuju, te da je ceo slučaj za RATEL ili za sud. Dodao je da tekst nije najbolje napisan, ali da u njemu ne vidi nikavu malicioznost, niti prekršaj Kodeksa. Komisija je, po okončanju rasprave, sa osam glasova za, jednim protiv i jednim uzdržanim odlučila da nije prekršen Kodeks novinara Srbije.

Sednica je završena u 19.10 sati.

Zapisnik vodila

Predsedavajuća

Gordana Novaković

Vida Petrović Škero